

กองบริหารข้อมูลตลาดแรงงาน กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน

ช่องทางการให้บริการ
ข้อมูลข่าวสารตลาดแรงงาน

กระทรวงแรงงาน
MINISTRY OF LABOUR

สรุปผลการศึกษา |

■ ทิศทางตลาดแรงงานไทยในอนาคต

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 กรมการจัดหางาน โดยกองบริหารข้อมูลตลาดแรงงาน ได้จัดทำโครงการศึกษาทิศทางตลาดแรงงานไทยในอนาคต เพื่อศึกษาทิศทางการเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงาน ใน 6 อุตสาหกรรม ครอบคลุมทั้งภาคการเกษตร ภาคการผลิต และภาคการบริการ ประกอบด้วย

1. อุตสาหกรรมการเกษตร (เกษตรอินทรีย์)
2. อุตสาหกรรมการเกษตร (เกษตรอัจฉริยะ ด้านพืช)
3. อุตสาหกรรมการผลิตผลิตภัณฑ์อาหารเพื่อสุขภาพ
4. อุตสาหกรรมโลจิสติกส์ (การขนส่งทางทะเล)
5. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทางทะเลและชายหาด
6. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

โดยศึกษาแนวโน้มที่จะส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมดังกล่าว การเปลี่ยนแปลงด้านอาชีพหรือตำแหน่งงาน (ตำแหน่งงานที่มีความต้องการ/ตำแหน่งงานที่ลดความต้องการหรือสูญหายไป) รวมทั้งสมรรถนะที่นายจ้าง/สถานประกอบการต้องการจากแรงงาน ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการศึกษาไปใช้ในการวางแผนผลิตและพัฒนากำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน รวมทั้งใช้ในการแนะแนวการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพให้กับนักเรียน นักศึกษา หรือผู้ที่เข้าสู่ตลาดแรงงาน

ผลการศึกษาปรากฏตาม Infographics ในแต่ละอุตสาหกรรม โดยผู้สนใจสามารถอ่านรายงานการศึกษาฉบับสมบูรณ์ได้จากเว็บไซต์กองบริหารข้อมูลตลาดแรงงาน กรมการจัดหางาน (<https://www.doe.go.th/lmia>)

ทิศทางตลาดแรงงานไทยในอนาคต

อุตสาหกรรมเกษตร (เกษตรอัจฉริยะ ด้านพืช)

วัตถุประสงค์เพื่อศึกษา

1. แนวโน้มที่ส่งผลกระทบต่อในอนาคต
2. ตำแหน่งงานที่มีความต้องการในอนาคต
3. ตำแหน่งงานที่จะลดความต้องการหรือสูญหายไป
4. ทักษะที่สถานประกอบการต้องการในอนาคต

วิธีการศึกษา

- ศึกษาจากเอกสาร
- แบบสอบถาม
- ลงพื้นที่สัมภาษณ์เชิงลึก
- จัดสัมมนากลุ่มย่อย (Focus group)

กลุ่มตัวอย่าง

- ผู้ประกอบการและพนักงานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- ผู้เชี่ยวชาญด้านเกษตรอัจฉริยะ

ผลการศึกษา

(ผลการศึกษาระหว่างปี 2565 โดยศึกษาอนาคต 3-5 ปี 6-10 ปี 11-20 ปี)

แนวโน้มที่จะกระทบกับการดำเนินธุรกิจ

- ➔ แรงงานสูงวัยขึ้น
- ➔ Climate Change
- ➔ ภัยธรรมชาติ
- ➔ ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น
- ➔ นโยบายภาครัฐ

เร่งด่วนและสำคัญ

ตำแหน่งงานที่มีความต้องการในอนาคต

นักพัฒนาผลิตภัณฑ์	ช่างเทคนิคต่างๆ	นักวิทยาศาสตร์ด้านข้อมูล
นักวิชาการเกษตร	นักพัฒนาระบบ/software /AI/แอปพลิเคชัน	นวัตกรรม
นักการตลาดออนไลน์	ผู้ตรวจประเมินแปลง	ผู้ให้บริการด้านการเกษตร (Service Provider)

ตำแหน่งงานที่จะลดความต้องการหรือสูญหายไป

แรงงานทั่วไป ที่ไม่พัฒนาหรือไม่มีการปรับตัว	พ่อค้าคนกลาง
---	--------------

ทักษะแรงงานที่รองรับการพิพฒนาและจำเป็นต่ออุตสาหกรรมเกษตร (เกษตรอัจฉริยะ ด้านพืช)

1. มีจริยธรรม คุณธรรม รับผิดชอบต่อสังคม และสิ่งแวดล้อม	2. ความกล้าที่จะสื่อสารกับผู้บริหาร	3. ความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้และฝึกอยู่เสมอ	4. ความฉลาดทางอารมณ์	5. มีความอดทน
6. มีความรู้ความเข้าใจในการทำงานและลักษณะงานที่ต้องทำ	7. มีเหตุผล มีแบบแผนในการรับมือปัญหา	8. ทักษะในศตวรรษที่ 21	9. ทักษะของผู้ประกอบการ	

ข้อเสนอแนะ

ด้านการพัฒนาทักษะแรงงาน

พัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีและด้านความรู้ทางเกษตรอัจฉริยะควบคู่กันไป

ด้านนโยบายภาครัฐ

จัดทำมาตรฐานอาชีพด้านเกษตรอัจฉริยะ

จัดตั้งศูนย์ one stop service สำหรับเกษตรอัจฉริยะ

ทิศทางตลาดแรงงานไทยในอนาคต : อุตสาหกรรมการผลิตผลิตภัณฑ์อาหารเพื่อสุขภาพ

วัตถุประสงค์

- เพื่อศึกษาแนวโน้มที่จะส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรม
- เพื่อศึกษาตำแหน่งงานที่มีความต้องการในอนาคต
- เพื่อศึกษาตำแหน่งงานที่จะลดความต้องการหรือสูญหายไป
- เพื่อศึกษาทักษะที่นายจ้าง/สถานประกอบการต้องการจากแรงงาน

วิธีการศึกษา

- ศึกษาจากเอกสาร
- การสำรวจ
- การสนทนากลุ่ม

กลุ่มตัวอย่าง

- ผู้ประกอบการ
- ผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาปี 2565 โดยศึกษาอนาคต 3-5 ปี 6-10 ปี และ 11-20 ปี

เรื่องเร่งด่วนและสำคัญที่ส่งผลกระทบ

- กำลังแรงงานสูงวัยขึ้น
- ความพร้อมในการรองรับความปั่นป่วนของเทคโนโลยี
- ความสามารถในการปรับตัวหลังวิกฤติการณ์โควิด
- การลดลงของทรัพยากรธรรมชาติ

ตำแหน่งงานที่จะลดความต้องการหรือสูญหายไป

- พนักงานประชาสัมพันธ์
- พนักงานทั่วไป
- พนักงานจำหน่ายสินค้าหน้าร้าน / พนักงานขาย
- กรรมกร

ตำแหน่งงานที่มีความต้องการในอนาคต

- นักออกแบบสินค้าด้านอาหาร
- นักวิทยาศาสตร์ด้านอาหาร
- นักกฎหมายด้านอาหาร
- บุคลากรด้าน AI

ทักษะแรงงานที่ต้องการพัฒนาและจำเป็นต่อการดำเนินธุรกิจ

- ความคิดสร้างสรรค์ ความคิดริเริ่ม
- ทักษะด้านภาษา
- ทักษะด้านดิจิทัล
- ความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ และมีกลยุทธ์การเรียนรู้
- ความฉลาดทางอารมณ์
- การปรับตัวได้รวดเร็ว ยืดหยุ่น
- การคิดวิเคราะห์และนวัตกรรม
- ทักษะการบริหารจัดการคน

ข้อเสนอแนะ

- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำหนดมาตรการรองรับต่อผลกระทบ
- กระทรวงแรงงาน สถาบันการศึกษา และสถานประกอบการต้องทำงานร่วมกันเพื่อผลิตคนให้ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการ
- อบรมพัฒนาทักษะฝีมือให้กับแรงงานในตำแหน่งที่จะลดความต้องการ เพื่อให้สามารถทำงานในตำแหน่งอื่นๆ ได้
- กระทรวงแรงงานต้องมีการกำหนดหลักสูตรอบรมทักษะแรงงานให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ

การศึกษาทิศทางตลาดแรงงานไทยในอนาคต อุตสาหกรรมโลจิสติกส์ (การขนส่งทางทะเล)

วัตถุประสงค์ : เพื่อศึกษา

- 1.แนวโน้มที่จะส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมโลจิสติกส์ (การขนส่งทางทะเล)
- 2.ตำแหน่งงานที่มีความต้องการในอนาคต
- 3.ตำแหน่งงานที่จะลดความต้องการหรืออาจจะหายไปในอนาคต
- 4.ทักษะที่นายจ้าง/สถานประกอบการต้องการจากแรงงาน

วิธีการศึกษา

ศึกษาจากเอกสาร

การสำรวจ

การสนทนากลุ่ม

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้ประกอบการ

ผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ผลการศึกษา (ผลการศึกษา ปี 2565 โดยศึกษาอนาคต 3-5 ปี 6-10 ปี และ 11-20 ปี)

เรื่องเร่งด่วนและสำคัญที่ส่งผลกระทบ

- 1.กำลังแรงงานสูงวัย
- 2.การเข้าถึง Internet ทั้งด้านราคา แอปพลิเคชันและอุปกรณ์
- 3.การทำธุรกิจแบบ E-Commerce
- 4.การเชื่อมต่อด้านภูมิภาค
- 5.การลงทุนในเขตพื้นที่อุตสาหกรรมเป้าหมาย
- 6.การย้ายฐานการผลิตไปประเทศอื่น
- 7.การขาดแคลนแรงงานระดับปฏิบัติการ
- 8.การให้ความสำคัญกับการดำเนินธุรกิจที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืน
- 9.ปัญหาภาวะ/มลพิษทางสิ่งแวดล้อม ทั้งในอากาศ น้ำ และดิน

ตำแหน่งงานที่ต้องการในอนาคต

- 1.พนักงานขับรถหิ้วลาก
- 2.พนักงานขับเครนลานตู้สินค้า
- 4.พนักงานตรวจสอบตู้สินค้าบนเรือและหน้าท่า
- 3.พนักงานวางแผนตู้สินค้าขึ้นเรือ
- 5.นักวิเคราะห์ข้อมูล
- 6.นักวิเคราะห์ระบบ
- 7.วิศวกรซ่อมบำรุงเครื่องจักร

ทักษะแรงงานที่ต้องการพัฒนาและจำเป็นต่อการดำเนินธุรกิจ

- 1.ความคิดสร้างสรรค์ ความคิดริเริ่ม
- 2.การปรับตัวได้รวดเร็ว ยืดหยุ่น และรับมือความเครียดได้ดี
- 3.ด้านภาษา (อังกฤษ จีน)
- 4.กระตือรือร้นที่จะเรียนรู้และมีกลยุทธ์การเรียนรู้
- 5.ความมีเหตุผล คิดอย่างมีแบบแผน ในการรับมือกับปัญหา

ตำแหน่งงานที่จะลดความต้องการหรืออาจจะหายไปในอนาคต

- 1.พนักงานรับและจ่ายเงิน
- 2.พนักงานต้อนรับ
- 3.พนักงานประชาสัมพันธ์
- 4.นัการตลาด
- 5.พนักงานธุรการ

ข้อเสนอแนะ

- 1.ยกระดับศึกษาของบุคลากรด้านโลจิสติกส์
- 2.เร่งผลิตบุคลากร/พัฒนาทักษะฝีมือในตำแหน่งที่ขาดแคลน
- 3.การสร้างจิตสำนึกให้ผู้ประกอบการคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม
- 4.สนับสนุนเงินทุนและเทคโนโลยีให้กับสถานประกอบการ

การศึกษาทิศทางตลาดแรงงานไทยในอนาคต

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยววัฒนธรรม

วัตถุประสงค์

- 1 เพื่อศึกษาแนวโน้มที่ส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม
- 2 เพื่อศึกษาตำแหน่งงานที่มีความต้องการในอนาคต
- 3 เพื่อศึกษาตำแหน่งงานที่จะลดความต้องการหรือหายไปในอนาคต
- 4 เพื่อศึกษาทักษะที่นายจ้าง/สถานประกอบการต้องการจากแรงงานไทย

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาปี 2565
โดยศึกษานาคนัด 3-5 ปี 6-10 ปี และ 11-20 ปี

วิธีการศึกษา

- 1 ศึกษาข้อมูล
- เอกสาร/วารสาร
- Website
- 3 วิเคราะห์/ประมวลผล
- 5 นำเสนอผลการศึกษา

กลุ่มเป้าหมาย ที่ทำการสำรวจ

- 2. สำรวจ/รวบรวม
- แบบสอบถาม
- สัมภาษณ์
- 4. จัดสัมมนา
กลุ่มย่อย
- สถานประกอบการ
ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว
- หน่วยงานภาครัฐ
ที่เกี่ยวข้อง
- องค์กรเอกชนอื่นๆ

เรื่องเร่งด่วนและสำคัญที่ส่งผลกระทบ

- ความถี่ของการเกิดโรคระบาดจากเชื้อไวรัส
- ความสามารถในการปรับตัวหลังวิกฤตการณ์โควิด
- นักท่องเที่ยวต่างชาติน้อยลง
- การทำธุรกิจแบบ e-Commerce
- การสนับสนุนภาคการท่องเที่ยว

ทักษะแรงงานที่ต้องการพัฒนาและจำเป็นต่อการดำเนินธุรกิจ

- 1 ทักษะในการให้บริการที่ดี (Service mind) / มนุษย์สัมพันธ์ดี
- 2 กระตือรือร้นที่จะเรียนรู้และมีกลยุทธ์การเรียนรู้
- 3 ทักษะด้านภาษา/การพูด/การสื่อสารที่ดี
- 4 การแก้ไขปัญหาจากประสบการณ์/การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า
- 5 ความคิดสร้างสรรค์ ความคิดริเริ่ม/การพัฒนาตนเองตลอดเวลา

ตำแหน่งงานที่มีความต้องการในอนาคต

- 1 พนักงานทำความสะอาด/แม่บ้าน
- 2 พ่อครัว/แม่ครัว
- 3 พนักงานสปา/นวด
- 4 พนักงานคอมพิวเตอร์/ด้าน IT
- 5 เจ้าหน้าที่การตลาด/พนักงานขายออนไลน์

ตำแหน่งงานที่จะหายไปในอนาคต

- 1 พนักงานรักษาความปลอดภัย
- 2 พนักงานต้อนรับ/เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์
- 3 พนักงานขายออฟไลน์ทุกประเภท
- 4 แคชเชียร์/พนักงานเก็บเงิน
- 5 โกดังทัวร์ / มัคคุเทศก์

ข้อเสนอแนะ

1. ภาครัฐควรทบทวนกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเบิกค่าใช้จ่ายในการจัดประชุมสัมมนา
2. ภาครัฐควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเมืองรอง และส่งเสริมประชาสัมพันธ์ธุรกิจท่องเที่ยวของไทยให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง
3. กระทรวงแรงงานควรพิจารณานโยบายให้สอดคล้องกับภาคธุรกิจอย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
4. หน่วยงานภาครัฐและเอกชนควรร่วมมือพัฒนาหลักสูตรการศึกษาร่วมกัน เพื่อพัฒนาทักษะของกำลังแรงงานให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน
5. ควรจัดการอบรมต่อยอดเพื่อเพิ่มทักษะในการทำงาน โดยร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

ทิศทางตลาดแรงงานไทยในอนาคต: อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทางทะเลและชายหาด

วัตถุประสงค์เพื่อศึกษา

- แนวโน้มที่ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวทางทะเลและชายหาด
- ตำแหน่งที่มีความต้องการในอนาคต
- ตำแหน่งที่ต้องการลดลงหรือสูญหายไป
- ทักษะที่นายจ้างต้องการ

ผลการศึกษา

ผลการศึกษา ปี 2565 โดยศึกษาอนาคต 3-5 ปี 6-10 ปี และ 11-20 ปี

ปัจจัยเร่งด่วนและสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อ

- จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติลดลง
- การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
- การสนับสนุนภาคการท่องเที่ยว
- ความสามารถในการปรับตัวหลังวิกฤตการณ์โควิด
- ความถี่ของการเกิดโรคระบาดจากเชื้อไวรัส

ทักษะแรงงาน

ที่สถานประกอบการต้องการ

- ด้านภาษา
- การให้บริการ
- ความคิดสร้างสรรค์
- ความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้
- การบริหารจัดการคน
- การปรับตัวได้รวดเร็ว ยืดหยุ่น
- ความมีเหตุผล คิดอย่างมีแบบแผน

วิธีการศึกษา

ศึกษาเอกสาร

สำรวจข้อมูล/สัมภาษณ์

สนทนากลุ่มย่อย

กลุ่มเป้าหมาย

หน่วยงานภาครัฐ
และองค์กรที่เกี่ยวข้อง

สถานประกอบการ

ตำแหน่งที่มีความต้องการ ลดลงหรือสูญหายไป

พนักงานจัดเก็บเอกสาร/ธุรการ

พนักงานรับโทรศัพท์
พนักงานรับจองห้องพัก

พนักงานเก็บเงิน

ตำแหน่งที่มีความ ต้องการในอนาคต

- พนักงาน IT/เจ้าหน้าที่ระบบงานคอมพิวเตอร์
- พนักงานนวด พนักงานสปา โฆษณากร
- แม่ครัว พ่อครัว แม่บ้าน
- ช่างซ่อมบำรุง

ข้อเสนอแนะ

- ให้นักเรียนงานภาครัฐทำงานแบบบูรณาการ
- ส่งเสริมสนับสนุนกลุ่มสตาร์ทอัพ (Startup) ของไทย การให้บริการทำธุรกิจบริษัทท่องเที่ยวออนไลน์ (Online Travel Agent)
- สนับสนุนส่งเสริมให้มีการพัฒนากิจกรรมด้านการพัฒนาระบบความคิด การแก้ปัญหา
- เร่งพัฒนากิจกรรมแรงงานทั้ง Upskill และ Reskill
- พัฒนากิจกรรมแรงงานให้กับผู้ประกอบการขนาดเล็ก
- บังคับใช้กฎหมายอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม โดยใช้ มาตรการทั้ง บังคับ ส่งเสริม และจูงใจ

ทิศทางตลาดแรงงานไทยในอนาคต :

อุตสาหกรรมเกษตร (เกษตรอินทรีย์)

วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา

1. แนวโน้มที่จะส่งผลกระทบต่อในอนาคต
2. ตำแหน่งงานที่จะมีความต้องการเพิ่มขึ้นในอนาคต
3. ตำแหน่งงานที่จะมีความต้องการลดลงในอนาคต
4. ทักษะที่สถานประกอบการต้องการในอนาคต

วิธีการศึกษา

1. ศึกษาจากเอกสาร
2. การสำรวจ
3. การสนทนากลุ่ม

กลุ่มตัวอย่าง

1. ผู้ประกอบการ
2. ผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาปี 2565 โดยศึกษาขนาด 3-5 ปี 6-10 ปี และ 11-20 ปี

เรื่องเร่งด่วนและสำคัญที่ส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมเกษตรอินทรีย์

ใช้ STEEPV เป็นกรอบในการศึกษา

Social

กำลังแรงงานสูงวัย
สังคมผู้สูงอายุ

Technological

เทคโนโลยีดิจิทัล
(Digital Technology)

Economic

ความสามารถ
ในการปรับตัวหลัง
วิกฤตการณ์โควิด

Environmental

ปัญหาภาวะ
มลพิษทาง
สิ่งแวดล้อม

Political

นโยบายการส่งเสริม
ภาคเกษตรปลอดภัย และ
เกษตรสีเขียว/อินทรีย์

Values

กระแสรักสุขภาพ
อาหารเพื่อสุขภาพ

ตำแหน่งงาน

ที่มีความต้องการในอนาคต

- แรงงานที่มีทักษะด้านเทคโนโลยี
- นักปรับปรุงพันธุ์พืช และสัตว์
- นักวิจัย/นักออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์
- นักธุรกิจด้านอาหาร ผู้นำเข้า-ส่งออก
- นักการตลาดออนไลน์

- ผู้เชี่ยวชาญ/ที่ปรึกษาด้านการทำเกษตรอินทรีย์
- ผู้ตรวจสอบ และรับรองมาตรฐาน
- ช่างเทคนิค ช่างซ่อมบำรุง
- ผู้เชี่ยวชาญด้านโลจิสติกส์สินค้าเกษตร
- นักวิชาการสิ่งแวดล้อม

ตำแหน่งงาน

ที่จะลดความต้องการหรืออาจสูญหายไป

แรงงานไร้ฝีมือ/ไร้ทักษะ และไม่มีการปรับตัว

ทักษะ-แรงงานที่ต้องการ

พัฒนาและจำเป็นต่ออุตสาหกรรมเกษตร (เกษตรอินทรีย์)

กระตือรือร้นที่จะเรียนรู้และมีกลยุทธ์การเรียนรู้

ทักษะด้านดิจิทัล

ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

ความมีเหตุผลคิดอย่างมีแบบแผนในการรับมือกับปัญหา

การปรับตัวได้รวดเร็ว ยืดหยุ่น และรับมือความเครียดได้ดี

การคิดเชิงวิเคราะห์และนวัตกรรม

ข้อเสนอแนะ

หน่วยงานภาครัฐและบทบาทของกระทรวงแรงงานต่ออุตสาหกรรมเกษตรอินทรีย์

- ✓ รัฐบาลควรผลักดันให้ไทยเป็นศูนย์กลางเกษตรอินทรีย์
- ✓ ดึงคนรุ่นใหม่ให้มาทำเกษตร (Young Smart Farmer)
- ✓ มีหลักสูตรด้านการเกษตรเน้นให้ฝึกภาคปฏิบัติมากขึ้น
- ✓ จัดให้มีฟาร์มสาธิต แปลงสาธิตของเกษตรกร
- ✓ ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรในการทำเกษตรอินทรีย์

กระทรวงแรงงาน ควรจัดทำแผนการพัฒนากำลังคนเข้าสู่ตลาดแรงงานในด้านอุตสาหกรรมเกษตร (เกษตรอินทรีย์) ดังนี้

- ✓ ส่งเสริมการจ้างงาน
- ✓ พัฒนาหลักสูตร และพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน
- ✓ คุ้มครองสิทธิด้านแรงงาน